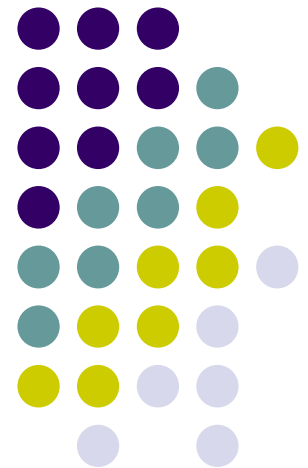

Maloplošná ZCHÚ

Zvláště chráněná území

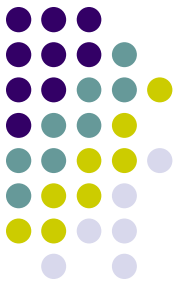

- Zákon vymezuje šest kategorií zvláště chráněných území; jedná se o:
  - Velkoplošná – Národní park (NP)
Chráněná krajinná oblast (CHKO)
  - Maloplošná – Národní přírodní rezervace (NPR)
Národní přírodní památky (NPP)
Přírodní rezervace (PR)
Přírodní památky (PP)

- **Národní přírodní rezervace (NPR)** představují území mimořádných přírodních hodnot, kde jsou na přirozený reliéf vázány jedinečné ekosystémy významné z národního až mezinárodního hlediska.
- **Národní přírodní památky (NPP)** jsou území, kde předmětem ochrany je většinou jen jedna přírodní složka – geologický či geomorfologický jev, mineralogické, či paleontologické naleziště, místo výskytu vzácných druhů organismů, případně místa vysoké estetické hodnoty.
- **Přírodní rezervace (PR) a přírodní památky (PP)** jsou co do předmětu ochrany obdobou kategorií národních, mají však význam regionální nebo lokální. Přírodní rezervace a přírodní památky spadají do pravomoci krajských úřadů nebo, pokud se nalézají na území národních parků a chráněných krajinných oblastí, do pravomoci jejich správ. Tyto orgány chráněná území vyhlášují, odpovídají za jejich stav a zajišťují trvalou péči o ně.

Maloplošná a velkoplošná ZCHÚ

Kategorie	Počet	Výměra (ha)	Podíl na území ČR v %
Národní parky	4	119489.0000	1.51
CHKO	25	1089817.3000	13.81
Národní přírodní památky	104	2772.7171	0.03
Národní přírodní rezervace	112	28198.4012	0.35
Přírodní památky	1190	27179.9488	0.34
Přírodní rezervace	777	36473.0208	0.46
PP, PR, NPP, NPR	2183	94624.0879	1.19
PP, PR, NPP, NPR na území NP, CHKO	693	52477.9323	0.66
ZCHÚ celkem	2212	1251452.4556	15.86

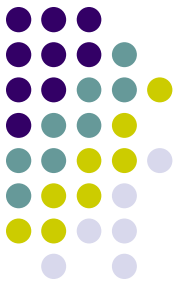
Kraj Region	NPR		NPP		PR		PP		Celkem Total	
	počet number	výměra/area [ha]	počet number	výměra/area [ha]	počet number	výměra/area [ha]	počet number	výměra/area [ha]	počet number	výměra/area [ha]
Hl. m. Praha Capital City of Prague	0	0	7	97,75	15	946,03	66	1 089,47	88	2 133,25
Středočeský	15	5 546,08	15	124,36	78	5 701,10	112	971,41	220	12 342,95
Jihočeský	12	3 146,24	10	462,57	96	4 647,69	179	5 075,73	297	13 332,23
Plzeňský	6	786,76	5	227,26	81	2 896,00	82	4 686,51	174	8 596,53
Karlovarský	7	1 605,90	7	165,81	29	824,78	25	746,74	68	3 343,23
Ústecký	11	784,85	13	110,85	54	1 448,94	62	757,77	140	3 102,41
Liberecký	7	2 625,94	8	259,32	36	1 795,03	59	1 440,02	110	6 120,31
Královéhradecký	6	2 531,22	1	334,23	38	1 358,62	67	7 667,29	112	11 891,36
Pardubický	3	1 829,91	2	2,66	39	2 709,30	53	681,44	97	5 223,31
Vysočina	7	947,21	3	86,18	68	3 648,44	92	895,29	170	5 577,12
Jihomoravský	17	2 725,89	13	360,70	94	3 499,45	153	1 638,26	277	8 224,30
Olomoucký	11	3 143,97	11	116,44	50	2 164,99	64	563,51	136	5 988,91
Zlínský	6	326,37	3	94,88	38	882,05	123	586,59	170	1 889,89
Moravskoslezský	10	1 988,43	6	286,24	71	3 431,81	55	414,37	142	6 120,85

Národní park	Datum vyhlášení	Rozloha v ha	„Maloplošná“ ZCHÚ										podíl rozlohy NP v %
			Počet					Rozloha v ha					
			NPR	NPP	PR	PP	celkem	NPR	NPP	PR	PP	celkem	
NP České Švýcarsko	1. 1. 2000	7 900	1	1	2	1	5	92,821	1,11	30,92	1,27	126,12	1,6
Krkonošský národní park	17. 5. 1963	36 300	-	-	-	13	13	-	-	-	7 459,00	7 459,00	20,55
NP Podyjí	20. 3. 1991	6 300	-	-	-	3	3	-	-	-	6,39	6,39	0,10
NP Šumava	20. 3. 1991	68 520	-	-	1	25	26	-	-	2,69	7 372,43	7 372,43	10,76

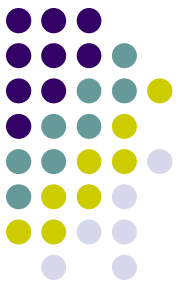

Příklady národních přírodních památek:

- NPP Bozkovské dolomitové jeskyně
- NPP Hojná voda
- NPP Chýnovská jeskyně
- NPP Kalendář věků
- NPP Miroslavské kopce
- NPP Zbrašovské aragonitové jeskyně
- NPP Babiččino údolí
- NPP Barrandovské skály

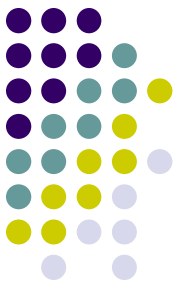
NPP Bozkovské dolomitové jeskyně

- V Libereckém kraji v okrese Semily
- Celková výměra 5,54 ha
- Jeskyně jsou veřejnosti přístupné a nacházejí se na severozápadním okraji obce Bozkov.

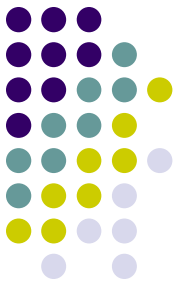
Hlavním důvodem ochrany je krasové území s komplexem dolomitových jeskyní a všemi dalšími krasovými jevy, včetně lesních porostů v povrchové části území. Jde o nejrozsáhlejší krasový systém v oblasti severovýchodních Čech (délka 1050 m), který nevznikl v klasických vápencových horninách, ale v mnohem odolnějším a tvrdším vápnitém dolomitu s nerozpustnými křemitými vložkami. Níže položené části jeskyní jsou vyplněny vodou, jejíž volná hladina tvoří největší známé podzemní jezero v Čechách.

NPP Hojná voda

- V Jihočeském kraji v okrese České Budějovice
- Celková výměra 9,19 ha
- Jde o jedno z nejstarších chráněných území v ČR – dle tradičního podání byla rezervace Hojná Voda zřízena v září roku 1838 z příkazu tehdejšího majitele Novohradského panství hraběte Georga de Longevala Buquoye.
- Území se rozkládá se na příkrém jihovýchodním až východním svahu výběžku hory Vysoká v nadmořské výšce od 792 do 885 m.n.m. Hlavním důvodem ochrany NPP Hojná voda je fragment typických horských smíšených jedlobučin (as. *Dentario enneaphylli* – *Fagetum*) a společenstva montánních lesních pramenišť (sv. *Cardaminion amarae*). Území je významným nalezištěm bezobratlých a místem výskytu význačných druhů avifauny s úzkou vazbou na přirozené zbytky smíšených lesů.

NPP Chýnovská jeskyně

- V Jihočeském kraji v okrese okres Tábor
- Celková výměra 0,09 ha
- Jeskyně leží v jižním úbočí Pacovy hory (589 m n. m.) poblíž dolních Hořic, 2 km severovýchodně od města Chýnova. Objevena byla v roce 1863 při práci v lomu. Roku 1868 se po úpravách stala první turisticky zpřístupněnou jeskyní na území České republiky. I dnes je jeskyně veřejnosti přístupná.

Předmětem ochrany je zde nejrozsáhlejší jeskynní systém jihočeského regionu, vzniklý v hrubozrnných krystalických vápencích i nekrasových horninách. Jedná se o pozoruhodnou geologickou a mineralogickou lokalitu a o přirozené zimoviště několika druhů netopýrů (největší známé přirozené zimoviště netopýra řasnatého v Evropě). NPP Chýnovská jeskyně byla zřízena vyhláškou Ministerstva školství věd a umění číslo 42.760/49-IV/1 ze dne 25.4.1949.

NPP Kalendář věků

- V Jihomoravském kraji v okrese Břeclav a současně na území Chráněné krajinné oblasti Pálava
- Celková výměra 0,45
- Předmětem ochrany v NPP Kalendář věků je světově známý svrchnopleistocenní sprašový profil cihelny se třemi interstadiálními a jednou interglaciální půdou a dvěma mladopaleolitickými horizonty v opuštěné cihelně. Tento odkryv se díky úplnosti a neopakovatelnosti stal stratotypovou lokalitou svrchního pleistocénu nejen pro nejnižnější Moravu, ale i pro Dolní Rakousy. Území je významné jak pro kvartérní geologii, stratigrafii, sedimentologii a paleopedologii, tak z hlediska archeologického, a to zejména díky paleolitické stanici pavlovienu, která byla v tehdejší době zřejmě významným kulturním centrem. Profil cihelny jako jediný demonstruje stratigrafickou pozici světoznámého paleontologického osídlení z doby před 29 000 – 25 000 lety v rámci dlouhodobého vývoje čtvrtohor.
- NPP Kalendář věků byla zřízena vyhláškou Ministerstva životního prostředí č. 146/2005 Sb.

NPP Miroslavské kopce

- V Jihomoravském kraji v okrese Znojmo
- Celková výměra památky 30,8
- Hlavním důvodem ochrany NPP Miroslavské kopce jsou vzácné zbytky druhově bohatých rostlinných a živočišných společenstev skal a stepních trávníků na slepencovém podkladě v nejjižnějším cípu Bobravské vrchoviny. Území je tvořeno jednotlivými slepencovými pahorky, které jsou charakteristickou dominantou města Miroslavi a jeho širokého okolí. Lokalita je významná z hlediska výskytu řady chráněných druhů rostlin a živočichů. NPP Miroslavské kopce byla zřízena vyhláškou Ministerstva životního prostředí č. 454/2004 Sb. a patří mezi nově vyhlášená chráněná území.

NPP Zbrašovské aragonitové jeskyně

- V Olomouckém kraji v okrese Přerov
- Celková výměra 7,74 ha
- Hlavním důvodem ochrany je reprezentativní úsek krasového území s komplexem Zbrašovských aragonitových jeskyní, který je jedinou ukázkou hydrotermálního krasovění na území ČR. Díky specifické genezi a mikroklimatu jsou zde zachovány jedinečné jeskynní výplně a typy krasových útvarů unikátní v evropském měřítku. Na území se nachází povrchové a podzemní krasové jevy, dosud neodkryté podzemní prostory a přirozené hlubinné vývěry oxidu uhličitého.
- NPP Zbrašovské aragonitové jeskyně byla zřízena vyhláškou Ministerstva životního prostředí č. 105/2003 Sb. a patří mezi nově vyhlášená chráněná území.

Příklady národních přírodních rezervací

- [NPR Boubínský prales](#)
- [NPR Božídarské rašeliniště](#)
- [NPR Býčí skála](#)
- [NPR Čertoryje](#)
- [NPR Čertova stěna - Luč](#)
- [NPR Králický Sněžník](#)
- [NPR Krumlovsko-rokytenské slepence](#)
- [NPR Novodomské rašeliniště](#)
- [NPR Polabská černava](#)
- [NPR Razula](#)
- [NPR Vývěry Punkvy](#)
- [NPR Žofínský prales](#)
- [NPR Černé a Čertovo jezero](#)
- [NPR Adršpašsko-teplické skály](#)
- [NPR Karlštejn](#)
- [NPR Lednické rybníky](#)
- [NPR Milešovka](#)
- [NPR Velký a Malý Tisý](#)
- [NPR Vývěry Punkvy](#)

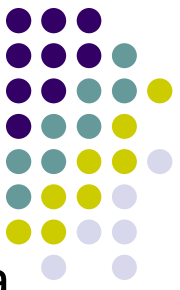

NPR Boubínský prales

- V Jihočeském kraji v okrese Prachatice a současně na území Chráněné krajinné oblasti Šumava
- Celková výměra 666, 41 ha
- Hlavním důvodem zřízení rezervace byla v polovině 19. století ochrana a lesnický výzkum jediného středoevropského pralesa původního vegetačního složení. V současnosti předmět ochrany NPR Boubínský prales daleko přesahuje lesnický rozměr. Kromě dochovaného pralesa, jeho dynamické struktury a textury, pralesovitých zbytků lesů strukturálně podobných pralesu a prvních lesů vzniklých po vykácení pralesa koncem 19. století z místních zdrojů dřevin, jsou předmětem ochrany rezervace též biotopy s vysokou ekologickou stabilitou a genetické zdroje původních druhů rostlin. Lokalita je významná z hlediska výskytu řady vzácných a chráněných druhů rostlin a živočichů, zejména hub, lišejníků, hmyzu a ptactva.

NPR Býčí skála

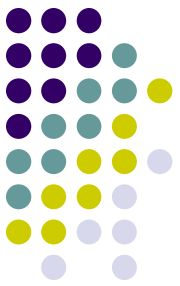
- V Jihomoravském kraji v okresech Brno – venkov a Blansko a současně na území Chráněné krajinné oblasti Moravský kras
- Celková výměra 190,76 ha
- Hlavním důvodem ochrany jsou přírodě blízké lesní porosty 2. až 4. lesního vegetačního stupně na devonském vápenci a brněnské vyvěřelině s vysokou koncentrací zvláště chráněných a ohrožených druhů rostlin a živočichů. V devonských vápencích jsou vyvinuty četné krasové jevy včetně části druhého nejdelšího jeskynního systému Moravského krasu jeskyně Býčí skála. Území je významné archeologickými a paleontologickými nálezy.
- NPR Býčí skála byla zřízena vyhláškou Ministerstva životního prostředí č. 116/2004 Sb. a vznikla de facto sloučením Národní přírodní památky Býčí skála a Národní přírodní rezervace Josefské údolí. Kořeny obou těchto území sahají do roku 1950, kdy zde byla vyhlášena původní Státní přírodní rezervace Josefské údolí, později zrušená.

NPR Králický Sněžník

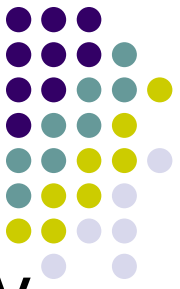
- V Královéhradeckém a Olomouckém kraji v okresech Ústí nad Orlicí a Šumperk
- Celková výměra 1694,67 ha
- Chráněné území leží v nadmořské výšce 700 – 1423,7 m n.m.
- Posláním rezervace je ochrana komplexu přirozených a přírodě blízkých ekosystémů včetně populací vzácných organismů vázaných na geologický podklad a reliéf horského masivu Králického Sněžníku.
- Předmětem ochrany rezervace jsou zejména zbytky přirozených horských smrčín, bučin, suťových javořin, rašelinišť, pramenišť a arктоalpinských trávníků v nejvyšších vrcholových částech. Pozoruhodné jsou krasové jevy v ložisku vápenců a balvanitá koryta Moravy a dalších vodních toků.
- Lokalita hostí řadu chráněných druhů, z nichž k nejvýznamnějším patří zvonek vousatý (*Campanula barbata*), řeřišnice Opizova (*Cardamine amara subs. opizii*), střevlík hrboletý (*Carabus variolosus*) a tetřev hlušec (*Tetrao urogallus*).

NPR Vývěry Punkvy

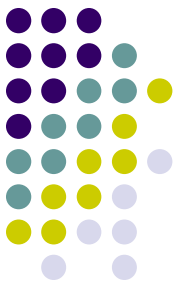
- V Jihomoravském kraji v okrese Blansko a současně na území Chráněné krajinné oblasti Moravský kras
- Celková výměra 556,46 ha.
- Hlavním důvodem vyhlášení je ochrana nejcennější části Moravského krasu jako nejrozsáhlejšího krasového území v ČR, zejména unikátních podzemních krasových jevů vytvořených v devonských vápencích, geomorfologicky cenného povrchu údolí Punkvy, Pustého a Suchého žlebu a propasti Macocha, kde se vlivem výrazné klimatické inverze dochovala přirozená a přírodě blízká společenstva vázaná na toto specifické prostředí. Lokalita je významná z hlediska výskytu řady vzácných a chráněných druhů rostlin a živočichů.

NPR Žofínský prales

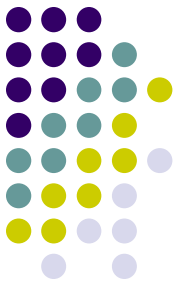
- V Jihočeském kraji v okrese Český Krumlov.
- Celková výměra 102,7 ha.
- Hlavním důvodem ochrany je komplex pralesovitých porostů květnatých bučin a podmáčených smrčín s charakteristickým souborem rostlinných druhů a významnou avifaunou a entomofaunou.
- Jeho jádro bylo již od 19. století chráněno rozhodnutím vlastníka a tvoří jednu z nejstarších rezervací v České republice.

Příklady přírodních památek

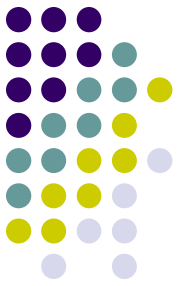
- [PP Biskoupky](#) (klasické naleziště zkamenělin středního karbonu)
- [PP Ejpovické útesy](#) (světově nejstarší lokalita autochonního výskytu spodnoordovické fauny v zatopeném lomu)
- [PP Pramen Vltavy](#)
- [PP Prameny Labe](#)
- [PP Pražský zlom](#)
- [PP Hrádecká bahna](#) – Hrádek u Rokycan (vlhké louky se vzácnou květenou)
- [PP Rokycanská stráň](#)

Příklady přírodních rezervací

- PR Prachovské skály
- PR Žďár
- PR Údolí Doubravy
- PR Střela

Prameny:

- <http://drusop.nature.cz/ost/chroobjekty/zchru/>
- <http://www.env.cz/zzp05/>
- http://www.env.cz/AIS/web.nsf/pages/maloplosna_zchu